

РЕШЕНИЕ

№ 10299

София, 23.07.2014

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният административен съд на Република България - Шесто отделение, в съдебно заседание на двадесет и седми май две хиляди и четиринадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: АЛЕКСАНДЪР ЕЛЕНКОВ

ЧЛЕНОВЕ: ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

РОСЕН ВАСИЛЕВ

при секретар
на прокурораРосица Тодорова
Нели Христововаи с участието
изслуша
докладваното

от председателя АЛЕКСАНДЪР ЕЛЕНКОВ
по адм. дело № 4738/2014. ☐

Производство по чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 36 от Закона за съдебната власт (ЗСВ).

Образувано е по жалба на Татяна Валентинова Грозданова - Чакърлова, съдия в Софийски окръжен съд, наказателно отделение, срещу решенията по т. 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.6. и 2.7. на протокол № 8 за заседанието на Висшия съдебен съвет, проведено на 20.02.2014 г.

I. По допустимостта на оспорването и характера на съдебното производство, образувано по него:

С оспорените решения по т. 2.1. - 2.6. вкл., Висшият съдебен съвет е повишил след проведен конкурс съдиите Милена Георгиева Панева, Пламен Христов Дацов, Алексей Боянов Трифонов, Светла Бисерова Букова и Весислава Иванова Иванова в длъжност "съдия в Апелативен съд, наказателна колегия", а с решението си по т. 2.7. Висшият съдебен съвет е прекратил гласуването за останалите, поименно изброени кандидати, участвали в конкурса за повишаване и преместване в длъжност съдия в Апелативен съд, наказателна колегия, сред които и жалбоподателката Татяна Валентинова Грозданова - Чакърлова, с мотиви "Поради попълване на местата".

Всичките тези решения са решения по чл. 193, ал. 3 ЗСВ. А според чл. 193, ал. 6 ЗСВ решението на Висшия съдебен съвет по ал. 5 (на чл. 193) може да се обжалва при условията и по реда на чл. 187 (ЗСВ). Следователно тази препраща норма обхваща само едно от решенията по чл. 193 ЗСВ - това по ал. 5. Така възниква въпросът дали по този начин законодателят не е изключил съдебния контрол за законосъобразност върху решенията на Висшия съдебен

съвет по чл. 193, ал. 3 ЗСВ.

Настоящият състав на Върховния административен съд, шесто отделение, счита, че на този въпрос следва да бъде даден отрицателен отговор поради следните съображения:

С чл. 36 ЗСВ законодателят е установил обща клауза (общо правило) за допустимост на съдебен контрол за законосъобразност на решенията на Висшия съдебен съвет и процесуалния ред, по който се осъществява този контрол - заинтересованите лица могат да обжалват решенията на Висшия съдебен съвет в 14-дневен срок от съобщаването им, а жалбата се разглежда от тричленен състав на Върховния административен съд в едномесечен срок от постъпването ѝ в съда заедно с административната преписка. Постановеното по нея съдебно решение подлежи на касационно обжалване пред петчленен състав на Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му. Несъмнено първоинстанционното съдебно производство и следващото го касационно производство (ако срещу първоинстанционното съдебно решение бъде подадена касационна жалба или протест) ще се проведат по правилата на общия административнопроцесуален закон - АПК, защото общата клауза за съдебно обжалване по чл. 36 ЗСВ, както и целият този закон, не съдържат специални съдопроизводствени правила, изключващи приложението на общия закон.

В ЗСВ няма специална клауза, изключваща съдебния контрол върху определен вид решения на Висшия съдебен съвет, но са установени други по вид и характер специални клаузи (в смисъл на отклонения от общото правило на чл. 36 ЗСВ и от общия административнопроцесуален закон - АПК) за оспорване на някои решения на Висшия съдебен съвет. Това са специалните клаузи:

- по чл. 26, ал. 3 ЗСВ - жалба, подписана от една пета от делегатите, съответно от членовете на общото събрание, или от кандидат с правен интерес, с която се оспорва законосъобразността на избора на член на Висшия съдебен съвет, избран от органите на съдебната власт, се разглежда в 7-дневен срок от постъпването ѝ от петчленен състав на Върховния административен съд, чието решение е окончателно;
- по 187, ал. 3 ЗСВ - всеки заинтересован може да обжалва решението на Висшия съдебен съвет по чл. 186, ал. 7 (с което ВСС приема окончателния списък на одобрените кандидати за младши съдии и младши прокурори по съответните длъжности) и по чл. 186а, ал. 6 (отказ за назначаване на кандидат за първоначално назначаване в органите на съдебната власт, за който ВСС е установил, че не отговаря на изискванията по чл. 162 и чл. 164 ЗСВ)
- и препращащите към него (към чл. 187 ЗСВ):
 - чл. 193, ал. 6 ЗСВ и
 - чл. 194б, ал. 5 ЗСВ
- с чл. 323 ЗСВ е направен опит за въвеждане на ускорено производство по оспорване на дисциплинарно наказание.

Решението на Висшия съдебен съвет по чл. 193, ал. 3 ЗСВ и решението, с

което Висшият съдебен съвет прекратява гласуването поради попълване на местата, не попадат в нито една от изброените специални клаузи. Поради това за тяхното оспорване се прилагат правилата на общата клауза по чл. 36 ЗСВ (макар да не е изразено изрично, идентично становище е изразено и с реш. № 219 от 09.01.2014 г. по адм. д. № 13759/2013 г. на ВАС-VI отд.). А както вече се каза, съдебното производство по общата клауза пък се провежда по правилата на общия административнопроцесуален закон - АПК, поради липса на специален закон или на отделни правила, които да изключват приложението на общия закон и установените с него съдопроизводствени правила.

По аргумент от чл. 159 АПК оспорването е допустимо, когато:

- е направено в установения със закона срок и е насочено срещу акт, подлежащ на оспорване, който не е оттеглен;
- оспорващият е правосубектен (т.е. има призната от правовия ред способност да бъде носител на права и задължения и да ги упражнява лично, както и да носи юридическа отговорност за свои неправомерни действия) и има правен интерес от оспорването.

В случая са оспорени решения на Висшия съдебен съвет от заседанието, проведено на 20.02.2014 г., а жалбата е постъпила в регистратурата на Висшия съдебен съвет на 27.02.2014 г., т.е. - в срока по чл. 36, ал. 1 ЗСВ. Насочена е срещу решения по чл. 193, ал. 3 ЗСВ, които подлежат на оспорване пред Върховния административен съд и не са оттеглени.

Не се спори между страните, че жалбоподателката Татяна Валентинова Грозданова - Чакърва е правоспособно и дееспособно физическо лице.

Дискусионен е въпросът дали тя има правен интерес от оспорването на решенията, с които Висшият съдебен съвет е повишил заинтересованите лица на конкурсната длъжност "съдия в Софийския апелативен съд" и решението, с което Висшият съдебен съвет е прекратил гласуването за останалите кандидати, вкл. и за жалбоподателката, поради попълване на местата.

Правен интерес е налице, когато оспорването на един правен акт е абсолютно необходим и единствен процесуален способ за защита на оспорващия срещу неблагоприятните за него правни последици на оспорения акт (сравни в този смисъл тълк. реш. № 3 от 16.04.2013 г. по тълк. д. № 1/2012 г. на ВАС-ОСС). Затова чл. 147 АПК признава право на оспорване на гражданите и организациите, чиито права, свободи или законни интереси са нарушени или (непосредствено) застрашени от оспорения акт или за които този акт поражда задължения.

В ЗСВ няма разпоредба, която изрично да признава субективно право на съдиите, прокурорите и следователите да бъдат повишавани в длъжност, но с този закон са установени институтите на повишаване в ранг (чл. 234 ЗСВ) и в длъжност (чл. 189 - чл. 193 ЗСВ), а чл. 189, ал. 2 ЗСВ определя повишаването в длъжност като преминаване на по-висока по степен длъжност в орган на съдебната власт (съдийските, прокурорските и следователските длъжности са изброени в низходящ ред в чл. 163 ЗСВ). Поради това съдебната практика трайно и (засега) безпротиворечиво приема, че съдиите, прокурорите и

следователите имат право на професионално израстване, чрез назначаване на по-висока по степен длъжност при доказана компетентност и квалифицираност, и на кариерно развитие, чрез назначаване на ръководна длъжност при доказани високи професионални и нравствени качества и управленска компетентност като административен ръководител (арг. чл. 192, ал. 1 и чл. 193, ал. 4 ЗСВ, респ. чл. 194б, ал. 4 ЗСВ).

Висшият съдебен съвет чрез жребий определя по 20 на сто от броя на свободните длъжности в съда, прокуратурата и следствените органи за заемането им чрез конкурс за първоначално назначаване - чл. 178, ал. 1 ЗСВ. Останалите свободни длъжности в съдилищата, прокуратурите и следствените органи се обявяват от Висшия съдебен съвет поотделно за всеки орган на съдебната власт чрез обнародване в "Държавен вестник", публикуване в един централен всекидневник и на страницата на Висшия съдебен съвет в интернет, и се заемат след конкурс, който се провежда чрез събеседване по практически въпроси, свързани с прилагането на законите - чл. 189, ал. 1 и чл. 192, ал. 1, изр. 1-во ЗСВ. Всички конкурси (за първоначално назначаване, за повишаване в длъжност и за преместване) се провеждат от конкурсни комисии, определени от Висшия съдебен съвет, които се състоят от председател, четирима редовни и двама резервни членове - чл. 183, ал. 1 и чл. 189, ал. 4 ЗСВ.

Конкурсната комисия, провела конкурс за повишаване в длъжност, изготвя протокол за класиране на кандидатите заедно с мотивирано становище и изпраща резултатите от класирането заедно с цялата конкурсна документация и протокол (стенограма) от проведеното събеседване на Висшия съдебен съвет - чл. 192, ал. 2 и 3 ЗСВ. Комисията "Професионална етика и превенция на корупцията" на Висшия съдебен съвет извършва преценка за притежаваните нравствени качества от първите трима кандидати за всяка длъжност и изготвя становище за всеки кандидат въз основа на документите, представени от кандидата, и документите, съдържащи се в кадровото дело, относно резултатите от проверките на Инспектората към Висшия съдебен съвет, поощренията и наказанията, сигналите за нарушение на правилата за професионална етика на съдиите, прокурорите и следователите - чл. 192, ал. 4 ЗСВ. Резултатите от класирането на кандидатите заедно с цялата конкурсна документация и със становището на Комисия "Професионална етика и превенция на корупцията" се предоставят на Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи, която внася във Висшия съдебен съвет мотивирано предложение за повишаване или за преместване на кандидатите, класирани на първо място за длъжностите в съответните органи на съдебната власт - чл. 193, ал. 1 и 2 ЗСВ.

Конкурсните комисии, Комисия "Професионална етика и превенция на корупцията" и Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи са помощни органи на Висшия съдебен съвет (така и реш. № 17430 от 21.12.2013 г. по адм. д. № 12358/2013 г. на ВАС-VI отд.) и издаваните от тях актове в различните етапи на конкурса за повишаване в длъжност подготвят окончателния акт, с който финализира конкурса -

решението на Висшия съдебен съвет по чл. 193, ал. 3 ЗСВ, респ. това по чл. 193, ал. 5 ЗСВ. Затова техните актове са подготвителни по смисъла на чл. 21, ал. 5 АПК и не подлежат на съдебен контрол за законосъобразност отделно от крайния акт - решението на Висшия съдебен съвет по чл. 193, ал. 3 или по чл. 193, ал. 5 ЗСВ (респ. решението на ВСС по чл. 191, ал. 5, изр. последно ЗСВ). По изложените съображения настоящият състав на Върховния административен съд, шесто отделение, счита, че когато оспорването на решенията по чл. 193, ал. 3 ЗСВ е основано на доводи за незаконосъобразност на проведения конкурс, на решението на конкурсната комисия или на актовете на комисиите "Професионална етика и превенция на корупцията" и Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи, оспорващият има пряк и личен правен интерес както от отмяната на решението, с което Висшият съдебен съвет е прекратил гласуването или е отказал да го назначи на конкурсна длъжност, така и от отмяната на решенията, с които на конкурсните длъжности са назначени други кандидати - участници в конкурса. По същите съображения настоящият състав на Върховния административен съд, шесто отделение, счита, че оспорването от Татяна Валентинова Грозданова - Чакърлова, предмет на настоящето дело, е процесуално допустимо както по отношение на решението по т.2.7. на протокол № 8 за заседанието, проведено на 20.02.2014 г., с което Висшият съдебен съвет е прекратил гласуването поради изчерпване на местата, така и по отношение на решенията по т. 2.1., 2.2., 2.3., 2.4. и 2.6. на същия протокол № 8, с които Висшият съдебен съвет е повишил след проведения конкурс съдиите Милена Георгиева Панева, Пламен Христов Дацов, Алексей Боянов Трифонов, Светла Бисерова Букова и Весислава Иванова Иванова в длъжност "съдия в Апелативен съд, наказателна колегия".

II. Становища на страните по съществото на спора:

1. Според жалбоподателката Татяна Валентинова Грозданова - Чакърлова оспорените от нея решения са постановени в противоречие с материалноправни разпоредби и при съществено нарушение на административнопроизводствени правила, тъй като проведеният по приетите от Висшия съдебен съвет Правила за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи конкурс е (изцяло) в нарушение на чл. 192, ал. 1 ЗСВ и е несъответен с целта, за чието постигане е прието изменението на чл. 188 - 193 ЗСВ (обн., ДВ, бр. 1/2011 г.) - "надлежен подбор на кадрите и осигуряване на тяхното развитие в съдебната система" чрез "подобряване на процедурите за постъпване в рамките на съдебната система, за оценка и кариерно израстване на кадрите в съдебната система". За постигането на тези цели е изменен чл. 192, ал. 1 ЗСВ, според който конкурсната комисия провежда конкурса чрез събеседване с кандидатите по практически въпроси, свързани с прилагането на законите, а при определяне на резултата на всеки кандидат се вземат предвид оценката от събеседването и резултатите от проведените до момента периодични атестирания, въз основа на които се прави обща оценка за притежаваните от

кандидата професионални качества. Граматическото и логическото тълкуване на второто изречение в чл. 192, ал. 1 ЗСВ, направени в контекста на мотивите за изменението на тази разпоредба, води до извода, че при преценяването на професионалните качества на кандидата, конкурсната комисия трябва да има предвид цялата негова дейност от момента на назначаването му на магистратска длъжност до провеждането на обявения конкурс. На практика обаче:

а) Според чл. 40, ал. 1 от Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи (Правилата) при определяне на общата оценка за притежаваните от кандидата професионални качества се взема предвид оценката от събеседването, формирана на базата на практическите познания на кандидата в областта на материалното и процесуалното право, способността му да борава с нормативни актове, да извлича от тях необходимата информация, да взема решения и да ги аргументира, нивото му на обща правна култура, професионален опит и делови качества. И докато преценката по първите три критерия комисията може да направи въз основа на представените от кандидата шест съдебни акта и дадените от него отговори на поставените му при събеседването въпроси, то преценката на комисията по последния критерий - професионален опит и делови качества - е постижима единствено и само, ако нейните членове са запознати с резултатите на кандидата от проведените (всички) периодични атестирания. Това обаче не може да стане, тъй като според чл. 40, ал. 2 и 4 от Правилата общата оценка на кандидата се формира като средноаритметична от оценката от събеседването, плюс оценката от атестирането, приравнена по реда на ал. 2 на цифрова оценка 6 (шест) за много добра оценка от последното периодично атестиране на кандидата, 5 (пет) за комплексна оценка от атестирането "добра" и 4 (четири) за "задоволителна" комплексна оценка. Никъде, в нито една от разпоредбите от чл. 29 до чл. 43, които касаят конкурсите за повишаване в длъжност, Правилата не предвиждат кандидатът да бъде оценяван и от гледна точка на всички проведени периодични атестирания, за да може конкурсната комисия обективно да прецени действителния му професионален опит и делови качества. В този смисъл Правилата и в частност разпоредбите на чл. 40, ал. 2 и 4, са в пряко противоречие с чл. 192, ал. 1 ЗСВ.

б) На следващо място - ако така приетата от Висшия съдебен съвет "балообразуваща" оценка на един магистрат от последната му периодична атестация е по-висока или по-ниска от тези на предходните му атестации, разпоредбите на чл. 40, ал. 2 и 4 от Правилата ще го поставят или в привилегировано (при първата хипотеза) или в по-неблагоприятно (при втората хипотеза) положение в сравнение с другите кандидати. Очевидно е, че и от тази гледна точка приетият от Висшия съдебен съвет регламент за оценяване на кандидатите е в противоречие с чл. 192, ал. 1 ЗСВ и не съответства на целите на закона - надлежен подбор на кадрите и осигуряване на тяхното развитие в съдебната система.

в) Известно е, че комплексната оценка, като общ сбор от оценките на отделните общи и специфични критерии за атестиране на магистрати, се формира в зависимост от определени в Методиката за атестиране минимален и максимален брой точки (много добра - от 86 до 100 точки, добра - от 66 до 85 точки и т.н.). Очевидно е, че дори магистратите да са с еднакви комплексни оценки (например много добра) при различен брой точки (например при 86 точки при единия и 100 точки при другия) резултатите от периодичното им атестиране са също различни. И това е така, тъй като изпълнението на професионалните им задължения, обективизирано в общите и специфични критерии за атестация, не е било еднакво.

г) Правилата не отговарят на целите на ЗСВ, тъй като не съдържат механизми за преодоляване на субективизма при оценяването на явилите са на конкурс магистрати, така че оценката на всеки кандидат да бъде максимално обективна и по този начин да се постигне и целта на закона - сигурност за кариерното израстване на магистрата. Такъв механизъм, например, биха могли да бъдат правилата, че оценката от събеседването ще се формира като средноаритметична след отпадане на най-ниската поставена оценка по всеки един от критериите за оценяване или пък като средноаритметична след отпадане на най-ниската и на най-високата оценки по тези критерии, като общата оценка на кандидата се формира от получената средноаритметична оценка от събеседването и оценка на резултатите от проведените до момента периодични атестирания, съобразена не глобално с комплексна оценка от атестирането, а с броя на точките, определили тази комплексна оценка.

2. Според писмени бележки с характер на писмена защита на Татяна Валентинова Грозданова - Чакъррова конкурсът за повишаване в длъжност "съдия в Апелативен съд, наказателна колегия", в който тя е участвала, както и по-късно проведеният конкурс за първоначално назначаване на съдии в апелативните съдилища, са опорочени и поради неправилно изчисляване на броя свободни длъжности за съдии в апелативните съдилища, представляващи законоустановената част от 20 % от всички свободни длъжности, предназначена за първоначално назначаване. Неправилното изчисляване според жалбоподателката се дължи на обстоятелството, че Висшият съдебен съвет, според данните на стр. 107 - 110 от протокол № 36 за заседанието, проведено на 19.09.2013 г., е определил тези 20 % не от всички свободни места, а от тяхното разпределение по колегии (гражданска, наказателна, търговска). По този начин вместо да определи 4 места за първоначално назначаване, колкото са 20-те на сто от всичките свободни 22 длъжности за съдии в апелативните съдилища, с решението си по т. 11.1 на посочения по-горе протокол № 36 от 19.09.2013 г. Висшият съдебен съвет е определил и обявил 5 длъжности за първоначално назначаване, всичките в Софийския апелативен съд - 1 в гражданската колегия, 2 в наказателната и 2 в търговската колегия. Определяйки по този начин свободните длъжности за първоначално назначаване по колегии, Висшият съдебен съвет е превишил правомощията си, решавайки въпроси от компетентност на Общото събрание на съответния апелативен съд и съответно - от компетентност на

административния ръководител на този съд, защото не може да има спор, че по силата на препращащата норма на чл. 104, ал. 2 ЗСВ и чл. 85, ал. 3, т. 1 ЗСВ Общото събрание на Апелативния съд разпределя в края на всеки три години съдиите в този съд по отделения, като и че въз основа на това решение председателят на апелативния съд на основание чл. 106, ал. 1, т. 4 ЗСВ разпределя съдиите в този съд по отделения.

Според жалбоподателката принципен е и въпросът доколко е законосъобразно Висшият съдебен съвет да обявява конкурсите за повишаване и преместване на магистрати чрез събеседване и тези за първоначално назначаване с отделни свои решения, взети на различни заседания и доколко е законосъобразно приключването на конкурс, който се провежда за съответното ниво на орган на съдебната власт, да се осъществява с отделни решения на ВСС, взети на различни по дати заседания, съобразно специализацията на магистратите. В конкретния случай оспореното от жалбоподателката решение е било взето на заседание на ВСС от 20.02.2014 г., докато решенията за повишаване в длъжност и преместване на съдиите от гражданска и търговска колегии са взети на заседанието на ВСС, проведено на 27.02.2014 г. Очевидно Висшият съдебен съвет не прави разлика между ниво на съдилищата и колегии в съдилищата и счита, че щом са сформирани различни комисии със специализация, съответна на обявените вакантни места, то това са три различни конкурса. Затова изборният от Висшия съдебен съвет подход е неправилен и конкурсът за повишаване и преместване на съдии в апелативните съдилища е следвало да бъде приключен с решение, което да е прието в едно заседание. Начинът, по който е процедирал ВСС, предопределя различни начални срокове за обжалване на решенията му и в конкретния случай, ако Върховният административен съд счете, че жалбата е основателна, той не би могъл да отмени изцяло незаконосъобразно проведения за повишаване в длъжност съдия в Апелативен съд, тъй като са налице вече влезли в сила като необжалвани части на постановените от ВСС няколко решения, финализиращи отделни части от конкурса.

3. Процесуалният представител по пълномощно на Висшия съдебен съвет е изразил становище за неоснователност на оспорването, обстойно аргументирано в писмена защита.

Участващият по делото прокурор от Върховната административна прокуратура също е изразил подробно аргументирано становище за неоснователност на оспорването.

Заинтересованите страни - Милена Георгиева Панева, Пламен Христов Дацов, Алексей Боянов Трифонов, Светла Бисерова Букова и Весислава Иванова Иванова - не са изразили становища по спора.

III. Настоящият състав на Върховния административен съд, шесто отделение, счита оспорените решения на Висшия съдебен съвет за законосъобразни правни актове, а оспорването на всяко едно от тях за неоснователно, поради следните съображения:

1. На заседанието, проведено на 19.09.2013 г., Висшият съдебен съвет след разисквания, гласуване и жребий е приел следното решение:

"11.1. ОБЯВЯВА, на основание чл. 189, ал. 1 и чл. 178, ал. 3 във връзка с чл. 188, ал. 1 и чл. 190 от ЗСВ, 22 (двадесет и две) свободни длъжности за "съдия" в апелативните съдилища, които да се заемат след конкурс за повишаване в длъжност и преместване чрез събеседване и след конкурс за първоначално назначаване, както следва:

Орган на съдебната власт	Свободни длъжности за съдия в АС	Конкурс за повишаване в длъжност и преместване	Конкурс за първоначално назначаване - 20%
1	2	3	4
Апелативен съд гр. София - Гражданска колегия	4	3	1
Апелативен съд гр. София - Наказателна колегия	7	5	2
Апелативен съд гр. София - Търговска колегия	7	5	2
Апелативен съд гр. Пловдив - Гражданска колегия	1	1	0
Апелативен съд гр. Пловдив - Търговска колегия	1	1	0
Апелативен съд гр. Бургас - Наказателна колегия	1	1	0
Апелативен съд гр. Варна - Търговска колегия	1	1	0

11.2. Решението да се обнародва в "Държавен вестник", публикува в един централен всекидневник и на интернет страницата на Висшия съдебен съвет." С последващо решение (по т. 14.1. на същия протокол) Висшият съдебен съвет е обявил конкурс за повишаване в длъжност и за преместване чрез събеседване за 17-те (седемнадесетте) свободни длъжности "съдия в Апелативен съд", показани в колона 3 на горната таблица, според апелативни съдилища и колегии.

От съдържанието на протокола за това заседание (протокол № 36 от 19.09.2013 г.) се вижда, че Висшият съдебен съвет е определил 20-те на сто от всичките 22 свободни длъжности изцяло от тези в Апелативен съд - гр. София, изчислявайки 20 % от свободните длъжности за всяка от колегиите по отделно. Поради това Висшият съдебен съвет е стигнал до извода, че за първоначално назначаване следва да бъдат определени 5 от всичките 22 свободни длъжности за съдии в това ниво на съдилищата (апелативните съдилища). Така определеният брой длъжности (5) за първоначално назначаване е почти равен на числото 4,4, което показва колко на брой длъжности представляват 20 % от всичките 22 свободни длъжности за съдия в Апелативен съд. Поради това че се касае за длъжност в орган съдебната власт, а тя може да бъде само цяло число, закръгляването на 4.4 към 5, а не към 4, каквото е математическото правило за закръгляване, не е съществено нарушение. Пак поради това и начинът, по който Висшият съдебен съвет е определил 20-те на сто от свободните длъжности, не обуславя съществено нарушение на процесуалното правило по чл. 178, ал. 2 ЗСВ.

2. Съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата (чл. 117, ал. 1 от Конституцията на Република България) чрез правораздаване (или правосъдие), което се осъществява от

съдии и съдебни заседатели при съдилищата, изброени в чл. 119 от Конституцията, а Висшият съдебен съвет определя броя, съдебните райони и седалищата на тези съдилища и броя на съдиите в тях съобразно степента на натовареност, като може да разкрива нови и да съкращава незаети длъжности (чл. 30, ал. 1, т. 2 и 3 ЗСВ).

Висшият съдебен съвет назначава, повишава, премества и освобождава от длъжност съдиите (чл. 130, ал. 6, т. 1 Конст.) при съответните съдилища, като организира и провежда предвидените в Закона за съдебната власт конкурси: за младши съдии, за първоначално назначаване, за преместване и повишаване в длъжност и за избор на административни ръководители на съдилищата.

Съдилищата са правораздавателни институции, които правораздават в състав, определен от съответния процесуален закон от един, трима, пет и седем съдии, които са назначени в съответния съд или преместени в него от друг, равен по степен орган на съдебната власт или повишени в длъжност в този съд чрез конкурс по раздел II или по раздел IIa на глава IX от Закона за съдебната власт. Всички конкурси се провеждат от конкурсни комисии, но съдържанието на конкурсите е различно. Конкурсите за младши съдии и за първоначално назначаване в съд (както и във всеки друг орган на съдебната власт) включват анонимен писмен изпит (който се състои в решаване на казус в съответния правен отрасъл) и устен изпит (до който се допускат кандидатите, издържали писмения изпит с оценка не по-ниска от много добър 4,50), като оценките на кандидатите в тези изпити са по шестобалната система - чл. 184 ЗСВ. Конкурсите за повишаване или преместване в длъжност се провеждат чрез събеседване на конкурсната комисия с кандидатите по практически въпроси, свързани с прилагането на законите (чл. 189, ал. 1 и чл. 192, ал. 1 ЗСВ), а при определяне на резултата на всеки кандидат се вземат предвид оценката от събеседването и резултатите от проведените до момента периодични атестирания, въз основа на които се прави обща оценка за притежаваните от кандидата професионални качества (чл. 192, ал. 1 ЗСВ). Целта на събеседването е да се установи подготовката на кандидата за длъжността, за която кандидатства (чл. 39, ал. 4 от Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи) и затова оценката при него се формира въз основа на показаните от всеки кандидат ниво на обща правна култура, практически познания в областта на материалното и процесуалното право, способност да борава с нормативни актове, да извлича от тях необходимата информация, да взема решения (по разрешаваните правни въпроси) и да ги аргументира - чл. 40, ал. 1 от цитираните правила за провеждане на конкурсите.

Критерият, въз основа на който се формира общата оценка от събеседването и от проведените до момента периодични атестирания, са установените от конкурсната комисия професионални качества на всеки кандидат (чл. 192, ал. 1 ЗСВ) или с други думи - неговия професионален опит и делови качества (чл. 40, ал. 1 от правилата).

Същественият въпрос, поставен от жалбоподателката, е дали разпоредбите на чл. 40, ал. 2 и 4 от Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи, според които при определянето на общата оценка на всеки кандидат се вземат предвид и резултатите от проведеното последно периодично атестиране, съответства на изискването по чл. 192, ал. 1 ЗСВ при определянето на резултата (т.е. общата оценка) на всеки кандидат да се вземат предвид и резултатите от проведените до момента периодични атестирания.

Професионалните качества на съдията (и на всеки магистрат) са всъщност неговата компетентност, разбрана като правни знания и субективна способност за прилагането им на практика, и неговата квалифицираност, разбрана като обусловена от професионалния опит способност на съдията (и всеки магистрат) да борави с нормативни актове, да извлича от тях необходимата информация, да взема решения и да ги аргументира. Компетентността и квалифицираността на съдията (и на всеки магистрат) са предпоставка за неговото професионално израстване (Кодекс за етично поведение на българските магистрати). Затова той трябва да се стреми към повишаване на професионалната си квалификация и подготовка и трябва да предприема необходимите мерки за поддържане и повишаване на своите познания, умения и лични качества за правилното изпълнение на правомощията си (т. 6.2. от Кодекса за етично поведение на българските магистрати).

Официална оценка на професионалната квалификация (компетентността) и деловите качества (квалифицираността) на съдията (прокурора, следователя) се прави чрез неговото периодично атестиране за период от четири години (чл. 197, ал. 2 ЗСВ), при което се отчитат неговите правни познания и умения за прилагането им, умение за анализ на правнорелевантните факти, умение за оптимална организация на работата, експедитивност и дисциплинираност (чл. 198 ЗСВ). Несъмнено тази оценка за различните професионални периоди ще бъде различна - било защото оценяваният съдия (прокурор, следовател) е полагал усилия за повишаване на своите правни знания и професионални умения, било защото не е полагал такива усилия, поради което при него няма развитие и усъвършенстване, а може дори да има регрес (упадък) на професионално ниво. За общата конкурсна оценка е важно нивото на професионалната квалификация (компетентността) и деловите качества (квалифицираността) на съдията в момента, а сравнително най-актуалните данни за него се съдържат единствено в последното (преди конкурса за повишаване в длъжност или за преместване) периодично атестиране. Данните във всички периодични атестирания, проведени до този конкурс, показват дали при оценявания съдия (прокурор, следовател) има професионално развитие чрез повишаване на знанията и уменията или обратно - налице е регрес (упадък). Несъмнено тези данни са съществени за извода дали оценяваният съдия (прокурор, следовател) има способност за самостоятелна работа, инициативност и воля за успех, но тъй като общата конкурсна оценка

трябва да покаже нивото на неговите професионални качества към този момент, съществени за тази оценка са само данните от последното периодично атестиране. Поради това настоящият състав на Върховния административен съд, шесто отделение, счита, че разпоредбите на чл. 40, ал. 2 и 4 от Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи не противоречат на чл. 192, ал. 1 ЗСВ, и прилагането им в процесния конкурс за повишаване в длъжност съдия в Софийския апелативен съд, наказателно отделение, няма за последица опорочаването на този конкурс. А предлаганата от жалбоподателката средноаритметична оценка от всички проведени до конкурса периодични атестирания на съответния кандидат не отговаря на изискването да показва актуалното ниво на неговата компетентност и квалифицираност, като предпоставка за професионалното му израстване (интересни становища по тълкуването на чл. 192, ал. 1, изр. 2-ро ЗСВ са изложени от членове на Висшия съдебен съвет при приемането на чл. 40 от Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи - протокол № 9 от заседанието на ВСС, проведено на 07.03.2013 г.).

3. Периодичното атестиране представлява оценка на професионалната квалификация и деловите качества на съдия, прокурор или следовател, на административен ръководител и заместник на административен ръководител за период четири години (чл. 197, ал. 2 ЗСВ), изготвена въз основа на критериите и показателите по чл. 198 - 201 ЗСВ, която може да бъде положителна и отрицателна (чл. 204а, ал. 3 ЗСВ).

Степените на положителната комплексна оценка са задоволителна, добра и много добра (чл. 204а, ал. 3 ЗСВ).

Задоволителна комплексна оценка по отношение на съдия, прокурор или следовател се формира при общ сбор от броя на точките по отделните общи и специфични критерии за атестиране от 41 до 65 точки и означава, че при атестирания магистрат е констатирано "задоволително изпълнение на работата", независимо дали цифровата оценка е 41 точки или 65 точки. Добра комплексна оценка по отношение на съдия, прокурор или следовател се формира при общ сбор от броя на точките по отделните общи и специфични критерии за атестиране от 66 до 85 точки и означава, че при атестирания магистрат е констатирано "съответно на длъжността изпълнение на работата". Много добра комплексна оценка по отношение на съдия, прокурор или следовател се формира при общ сбор от броя на точките по отделните критерии от 86 до 100 точки и означава, че при атестирания магистрат е констатирано "много добро изпълнение на работата", независимо дали цифровата оценка е 86 или е 100 точки (повече подробности по въпроса как се формират цифровите оценки по отделните критерии и показатели при атестирането могат да се видят в приетата от Висшия съдебен съвет Методика за атестиране на съдия, прокурор, следовател, административен ръководител

и заместник на административен ръководител и в частност в раздела "Механизъм за оценяване" на тази методика). Следователно положителната комплексна оценка от атестирането представлява словесно обобщение на квалификацията, достиженията и професионалната пригодност на съответния магистрат, основано на сбора от цифровите оценки по отделните критерии за атестиране (чл. 75 от цитираната Методика за атестиране). А това означава, че при формирането на общата оценка за професионалните качества на съответния кандидат за повишаване в длъжност или за преместване се отчита степента (като словесно обобщение на цифровите оценки по отделните критерии и показатели за атестиране), в която този кандидат е изпълнявал работата си през периода на последното атестиране - задоволително, съответно на длъжността или много добро изпълнение на работата. Броят на получените точки като цифрова оценка по всеки общ или специфичен критерий или показател е ирелевантен, според оспореното от жалбоподателката правило на чл. 40, ал. 2 от Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи. Когато няколко кандидата за една длъжност имат еднаква обща оценка от конкурса, се вземат предвид критериите по чл. 237, ал. 1 ЗСВ (чл. 42, ал. 1 от цитираните правила), а не общият брой на получените от него точки по критериите и показателите за атестиране. Поради това от съществено значение, при формирането на общата оценка за професионалните качества на всеки участник в конкурс за повишаване в длъжност или за преместване, е оценката от проведеното с него събеседване.

4. Върховният административен съд вече е имал възможността да изрази становище, че "няма човешка оценяваща дейност, която да е напълно безпристрастна и гарантирана от субективизъм (и затова) оценката винаги е обусловена от знанията, ценностите, психиката на изпитвания, които никога не са абсолютно еднакви (но) за да избегне субективизма законодателят е предпочел да гарантира чрез случайния избор на членовете на комисията нейната независимост и безпристрастност презюмирайки, че щом членовете на комисията са съдии от една и съща инстанция, горна за длъжността, за която кандидатите се конкурират, те в значителна степен имат еднакво или сходно разбиране за практическите въпроси, свързани с прилагането на законите (реш. № 8785 от 19.06.2012 г. по адм. д. № 2872/2012 г. на ВАС-VII отд.). Жалбоподателката обаче счита, че това разрешение не е достатъчно ефикасно и предлага то да бъде допълнено с правилото, че оценката от събеседването се формира като средноаритметично число от оценките, поставени от членовете на конкурсната комисия, като получените най-висока и най-ниска оценка отпадат (се елиминират).

Това предложение е интересно, но за да се превърне в норма (правило за поведение) е необходимо да бъде установено, че значителната разлика в оценката на един от членовете на конкурсната комисия с тези на останалите членове е често срещано в конкурсите за повишаване в длъжност или за преместване явление, защото правната норма се създава за регулиране на

масовия случай, а не за разрешаване на единични, често пъти инцидентно възникнали случаи. Липсата му сега в Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи не прави тези правила незаконосъобразни.

В процесния случай, ако предложението на жалбоподателката бъде възприето, действително ще се промени крайния резултат в класирането. От индивидуалните работни протоколи на членовете на конкурсната комисия е видно, че тя е получила при събеседването една оценка отличен 6 (която е най-високата), една оценка много добър 5,31 (която е най-ниската) и три оценки отличен 5,94. Ако бъдат елиминирани най-високата оценка (6) и най-ниската оценка (5,31), нейната крайна оценка от събеседването ще бъде 5,94. А последният от повишените в длъжност участници в конкурса (Весислава Иванова Иванова) е получила една оценка отличен 6 (която е най-високата), една оценка отличен 5,75 (която е най-ниската), една оценка отличен 5,88 и две оценки отличен 5,94. Ако бъдат елиминирани най-високата и най-ниската оценки, средноаритметичната оценка на Весислава Иванова би била 5,92. Тъй като и двете има много добра оценка от периодичното атестиране крайните им оценки за професионални качества биха били 5,97 на жалбоподателката и 5,96 на Весислава Иванова. Но както вече се каза, липсата на правило за елиминиране (отпадане) на най-високата и на най-ниската оценки, поставени от членовете на конкурсната комисия, не прави Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи незаконосъобразни. Тези правила не са административен акт, защото по дефиниция административният акт, независимо от неговия вид (нормативен или ненормативен, индивидуален, общ и т.н.) е властническо волеизявление, което се прави по силата на закон, а в позитивното ни право липсва закон, който да възлага на ВСС изработването на такива правила (така реш. № 6353 от 07.05.2012 г. по адм. д. № 3742/2012 г. на ВАС-VI отд.). Поради това тяхната законосъобразност следва да бъде преценявана през призмата на Закона за съдебната власт, а той не насочва към необходимост от правило за елиминиране на най-високата и най-ниската оценки на един и същ участник в конкурс, поставени му от членовете на конкурсната комисия при събеседването.

5. От друга страна настоящият състав на Върховния административен съд, шесто отделение, не притежава необходимите знания по наказателно право и процес и поради това не може да направи аргументирана преценка за сложността на въпросите, поставени при събеседването на жалбоподателката и на повишените в длъжност участници в конкурса. Независимо от това, едно елементарно сравняване по стенографските протоколи от проведените с участниците в конкурса събеседвания показва, че въпросите, поставени от конкурсната комисия на жалбоподателката и на останалите участници в конкурса са породени все от представените от тях по конкурса преписи на съдебни актове и въобще в поставяните за обсъждане (събеседване) въпроси

няма данни за някакво негативно отношение към жалбоподателката или за особено позитивно отношение към класираните на първите 5 места участници в конкурса. Като че ли най-ниската оценка (5.31), поставена на жалбоподателката от един от членовете на конкурсната комисия, е резултат на сериозно различие в разбирането на оценяващия и становището, изложено от жалбоподателката по въпроса съществува ли правна фигура на предумишлен грабеж (според мотивите към присъда № 111 от 29.06.2012 г. по н. о. х. д. № 235/2012 г. на СОС: "... подсъдимият предварително е набелязал жертвата си, проучил е мястото, на което ще извърши престъплението, навиците на жертвата, хладнокръвно е обсъдил всички доводи за и против деянието си, обмислил е начина на проникване в дома на А., времето за това проникване, като дори е взел мерки, за да прикрие следите си - подготвил си е ръкавици и дрехи за преобличане - т.е. грабежът от субективна страна е извършен предумишлено - обстоятелство, което не е отегчаващ отговорността признак от състава на престъплението почл. 199, ал. 2, т. 2 НК"), подсилено с призната от жалбоподателката грешка при присъдата от 10.10.2011 г. по в.н.о.х.д. № 406/2011 г.

При същата уговорка (че не притежава в съответна за арбитър пълнота необходимите знания по наказателно право и процес) настоящият състав на Върховния административен съд, шесто отделение, счита, че съдържанието на стенографските протоколи от проведените с участниците в процесния конкурс събеседвания обуславя извода, че конкурсната комисия е провела възложения ѝ конкурс за повишаване в длъжност "съдия в Апелативен съд - гр. София, наказателна колегия" при точно спазване на чл. 39, ал. 1 и 3 от Правилата за провеждане на конкурси за младши съдии и младши прокурори, за първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи, според които конкурсната комисия провежда конкурса чрез събеседване с всеки кандидат по практически въпроси, свързани с прилагането на законите, касаещи дейността в органа на съдебната власт за която кандидатства, като се обсъждат представените със заявлението актове по чл. 32, ал. 3, т.т. 2 и 3, постановени от кандидата през последните три години от дейността му (няколко месеца по-късно, с решение по т. 76 на протокол № 8 от заседанието на ВСС, проведено на 20.02.2014 г. Висшият съдебен съвет е дал на конкурсните комисии практически указания по прилагането на чл. 39, ал. 3 от цитираните правила - да се обсъждат по време на събеседването със съответния кандидат представените от него и от административния ръководител копия на съдебни актове в изпълнение на чл. 32, ал. 3, т. 2 и 3 от същите правила, членовете на конкурсните комисии да формулират и задават еднакви по тежест въпроси към всеки кандидат и да имат еднакъв подход и критерии при поставяне на въпросите, с цел установяване подготвеността на кандидата за длъжността, за която кандидатства).

Настоящият състав на Върховния административен съд, шесто отделение, счита, че всеки участник в конкурс (за младши съдии и младши прокурори, за

първоначално назначаване и за повишаване в длъжност и преместване на съдии, прокурори и следователи, и за административни ръководители) може да направи възражение пред Висшия съдебен съвет за допуснати нарушения от конкурсната комисия при провеждането на съответния конкурс, по което Висшият съдебен съвет да издаде решение. Впрочем в досегашната си практика Висшият съдебен съвет сполучливо приема, че в изпълнение на правомощието си по чл. 30, ал. 1, т. 4 ЗСВ да организира и провежда конкурсите по този закон, може да прекрати обявен и провеждан конкурс, когато констатира, че процедурата за неговото провеждане е била опорочена (виж напр. решението по т. 9 на протокол № 36 от заседанието на ВСС, проведено на 19.09.2013 г.).

6. Според чл. 193, ал. 3 ЗСВ Висшият съдебен съвет приема решение за повишаване или за преместване на съдия, прокурор или следовател по поредността на класирането до попълване на местата. Законът не овластява Висшия съдебен съвет с правомощие да прекрати гласуването за останалите кандидати поради попълване на местата. Независимо от това, поради несъмненото обстоятелство, че прекратяването на гласуването поради попълване на конкурсните места внася яснота и финализира провеждания конкурс, оспореното от съдия Татяна Валентинова Грозданова - Чакърва решение по т. 2.7. на протокол № 8 за заседанието на Висшия съдебен съвет, проведено на 20.02.2014 г., не е нищожен или унищожаем акт.

IV. По изложените съображения настоящият състав на Върховния административен съд, шесто отделение, счита, че жалбата на съдия Татяна Валентинова Грозданова - Чакърва е неоснователна и следва да бъде отхвърлена, а при този изход на делото искането на юрисконсулт Димитрова (процесуален представител по пълномощно на Висшия съдебен съвет) за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е основателно и следва да бъде уважено в размер на 200 лв. по чл. 7, ал. 1, т. 1 - други неоченьими иски по Кодекса на труда - от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения (чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 144 АПК и тълк. реш. № 3 от 13.05.2010 г. по т. д. № 5/2009 г. на ВАС).

Водим от изложените мотиви Върховният административен съд, шесто отделение,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Татяна Валентинова Грозданова - Чакърва, съдия в Софийски окръжен съд, наказателно отделение, срещу решенията по т. 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.6. и 2.7. на протокол № 8 за заседанието на Висшия съдебен съвет, проведено на 20.02.2014 г.

ОСЪЖДА Татяна Валентинова Грозданова - Чакърва, съдия в Софийски окръжен съд, да заплати на Висшия съдебен съвет сумата 200 (двеста) лева юрисконсултско възнаграждение по делото.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред петчленен състав на Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

Вярно с оригинала,
секретар:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:/п/ Александър Еленков
ЧЛЕНОВЕ:/п/ Георги Георгиев
/п/ Росен Василев

А.Е.